

La música a Badalona

**Anàlisi de la situació de la música a la ciutat
i demandes del col·lectiu musical**

musics@musicsbadalona.org
www.musicsbadalona.org

La música a Badalona

Presentació

En un moment en que la Badalona post-industrial es replanteja la seva identitat i el seu futur, és necessari reflexionar sobre els diversos àmbits de la realitat ciutadana: societat, cultura, urbanisme, comerç, indústria, medi ambient,...

Només a partir d'un coneixement i un reconeixement de les riqueses i les mancances de la ciutat, es pot planificar un futur col·lectiu viable, il·lusionador, conseqüent amb la història i la identitat pròpies.

Una d'aquestes riqueses és, sens dubte, el seu patrimoni musical. Badalona és una ciutat de música i de músics, com volem mostrar en aquest document. Cal doncs, en primer lloc, reconèixer aquesta riquesa musical, i en segon lloc resoldre les mancances que té la ciutat en aquest àmbit, per tal de permetre que el gran potencial musical que tenim es desenvolupi, i esdevingui un dels trets característics d'aquesta Badalona del futur que entre tots hem de construir.

El motiu d'aquest document és donar a conèixer la realitat musical de la ciutat, posar de relleu les mancances, i reclamar una sèrie de mesures per tal de solventar-les.

A partir d'aquest document, l'Associació de Músics ha elaborat el “Manifest per la música a Badalona”, on es recullen esquemàticament les idees aquí plantejades.

La música a Badalona: *El patrimoni*

La música sempre ha estat present d'una manera molt important a la ciutat de Badalona. Només que retrocedim als anys setanta, a les acaballes de la dictadura, ens trobem que el pavelló del Club Joventut Badalona era l'únic espai de tot l'Estat on algú s'atrevia a organitzar grans concerts de rock: Frank Zappa, Patti Smith, Police, The Clash... atreien gent de tot arreu cap a una ciutat que cada cop més era referència en el món del rock. A la ciutat també començava a sorgir un gran nombre de grups d'aquest gènere.

Als anys vuitanta aquesta tendència es consolida. El festival "Rock a la sorra" és un aparador de la gran activitat rockera de la ciutat, i Badalona es guanya la fama de ser una de les ciutats europees amb un cens més gran de grups de rock. A finals dels anys 80 s'engega el festival "Blues & Ritmes", una aposta pionera per l'anomenada "World Music". També hauríem d'anomenar la "Mostra de Pop Rock" que organitza Ràdio Ciutat de Badalona, el "Pop Festival", el "Concurs de grups" i una infinitat d'altres iniciatives en aquest àmbit de la música.

Però no solament el rock ha estat important a la ciutat.

Pel què fa a la música clàssica, el Conservatori Professional de Música ha estat el nucli a partir del qual s'ha anat creant, al llarg dels anys, un patrimoni molt important d'intèrprets, compositors i formacions musicals de gran prestigi. Per les seves aules passen cada any 500 alumnes.

Si ens remuntem a principis del segle XX, ja trobem que Badalona tenia una Orquestra Simfònica, que va funcionar els anys 20, i una primera associació d'Amics de la Música que durant les dècades dels 20 i els 30 portava a Badalona els solistes, grups i orquestres nacionals i internacionals més importants. També va existir, dels anys 40 als 60, l'Orquestra de Cambra de Badalona.

A nivell sardanístic, Badalona ha tingut diverses cobles (cobla Badalona, cobla Marinada,...) i l'associació Badalona Sardanista.

El moviment coral també ha estat històricament molt viu, amb diverses corals i orfeons, l'Orfeó Badaloní com a més important.

D'altra banda, els últims anys, Badalona s'ha convertit en un referent del Flamenc a Catalunya. La nombrosa comunitat badalonina d'origen andalús ha mantingut viva aquesta música, i a través de les nombroses penyes, l'associació Flamenco Vivo, la Tertúlia Flamenca i l'Aula Flamenca, aquest gènere musical ha anat guanyant força, fins a fer possible que l'any 2003 Badalona fos la seu del XXXI Congrés d'Art Flamenc. El nombre d'intèrprets de Flamenc sorgits de la nostra ciutat cada cop és més gran, de més qualitat i prestigi.

L'Escola de Música de Badalona, per la seva part, s'ha consolidat com un dels centres d'ensenyament de música moderna (Jazz, Blues, música llatino-americana, Fusió, Rock, ...) més importants de Catalunya, i un creixent nombre de músics professionals s'ha format en les seves aules. Cada any passen per l'EMB 400 alumnes.

Per últim, també la música popular i tradicional ha estat objecte de recuperació els últims anys, amb la creació de la Coordinadora d'Entitats Badalonines de Cultura Tradicional i Popular Catalana.

La música a Badalona: *Les mancances*

El fet musical, i cultural en general, és un fet comunicatiu, i com a tal necessita de tres elements bàsics per fer-lo possible:

Emissor – Transmissor – Receptor

Pel què fa als “emissors”, als músics, Badalona compta amb un patrimoni molt important d'interprets, compositors i formacions musicals de tots els estils i gèneres: música clàssica, pop/rock, jazz, música tradicional, flamenc, world music...

Els “receptors”, el públic, són els habitants de la tercera ciutat en població de Catalunya, situada en plena àrea metropolitana, un conjunt de municipis que suposen la meitat dels habitants del país. Això suposa un potencial altíssim, sempre i quan la oferta musical sigui atractiva i compti amb els mitjans adequats.

I si ens referim als mitjans, ens referim al “transmissor”: Equipaments (sales de concerts públiques i privades, locals d'assaig, espais públics, ...), recursos financers, polítiques de suport a la cultura per part de les administracions, ressò en els mitjans de comunicació, etc.

Sense aquest tercer element o, més ben dit, sense tot aquell conjunt d'elements que fan possible que la creació musical arribi al públic, la cadena es trenca: l'emissor emet, però el receptor... no rep.

En aquest sentit, **volem denunciar la manca d'equipaments culturals de Badalona destinats a la música:**

Equipaments públics: No disposem d'un auditori, ni de cap altra sala de concerts ben acondicionada (bona acústica, bona visibilitat, bona accessibilitat, equipament mínim -piano, il·luminació, so-...).

No veiem que el “projecte de ciutat” de l'actual Ajuntament inclogui la cultura. En els importants canvis urbanístics que hi ha hagut recentment (façana marítima, Guixeres, port,...) no s'hi ha projectat cap nou equipament cultural, en el què creiem una gran oportunitat perduda.

Projectes com la “Ciutat de la Música” o la reutilització de la “Piher” estan paralitzats, i la seva execució encara no té un termini previst.

Equipaments privats: La política de llicències i permisos per a locals amb música en directe és tan restrictiva que ha impedit l'obertura o el manteniment dels locals privats que programen música a Badalona. Els pocs que encara avui funcionen ho fan sense cap mena d'ajut i sota l'amenaça constant de l'actuació de la Guàrdia Urbana.

D'altra banda, en pocs anys s'ha destruït el nucli més important de creació musical a Badalona: els locals d'assaig del carrer Indústria, on desenes -si no centenars- de formacions musicals tenien un lloc on poder tocar. Aquelles naus industrials han estat enderrocades per construir habitatges, i la major part d'aquells grups han hagut d'anar-se'n fora de Badalona.

– **També volem denunciar la manca de recursos públics i de polítiques culturals per part de l'administració local:**

En els últims anys s'ha retallat dràsticament el pressupost municipal dedicat a la cultura, i per tant també a la música. La cultura està a l'últim graó de les prioritats municipals.

- El Conservatori i, sobretot, l'EMB han de funcionar en uns edificis mal acondicionats i mal equipats, i el professorat és dels més mal remunerats de tot l'Estat.
- El Teatre Zorrilla, l'únic equipament públic amb una programació estable, ha vist retallada la seva dotació econòmica, i el "Centre d'Arts Escèniques de Badalona", de suport a la creació, tampoc gaudeix d'un recolzament suficient.
- Els centres cívics, que podrien esdevenir un circuit local de música, no tenen els recursos suficients per engegar iniciatives de tipus musical, excepte comptades excepcions.

Tot i ser coneixedors de l'ofec econòmic de les administracions locals, la comparació amb d'altres ciutats catalanes posa en evidència la poca consideració que té la música, i la cultura en general, en el nostre ajuntament, així com la mala gestió dels pocs recursos disponibles. Aquesta mala gestió l'argumentem en cinc punts:

- No hi ha una bona planificació de l'oferta cultural pública.
- No es fa una bona difusió de les activitats musicals de la ciutat. No hi ha cap mecanisme de difusió (butlletí cultural, portal d'internet, publicitat als carrers, etc...)
- El departament de cultura de l'Ajuntament dedica bona part dels esforços a les Festes de Maig, deixant sense recursos el "dia a dia" musical dels altres mesos.
- No hi ha una comunicació fluïda entre l'Ajuntament i les entitats culturals de la ciutat.
- El suport a les iniciatives de les entitats locals és mínim. Les subvencions són poques i els requisits per aconseguir-les, molts.

- Volem ressaltar la manca de suport als músics locals per part de l'Ajuntament. L'absència quasi absoluta de músics locals en la programació de les Festes de Maig d'enguany és la millor mostra que el consistori no valora la qualitat dels músics i grups locals a l'hora d'organitzar actes i festes. L'Ajuntament hauria de ser el primer interessat en promocionar la música que es fa a la ciutat, i el primer en donar exemple d'un tracte laboral just i digne als músics, un col·lectiu que en aquest terreny -el laboral- pateix una situació ja de per sí injusta, pendent des de fa anys d'una legislació laboral a nivell estatal que tingui en compte les característiques del col·lectiu.

- Volem denunciar, també, la política de llicències i permisos per a la música en directe a Badalona.

Actualment, en la legislació que regula els locals d'oci -a nivell nacional i estatal-, no hi apareix la categoria de "local de música en directe de petit format". Aquests locals han d'obtenir llicències de "Bar musical", "discoteca", "cafè-teatre" o "associació cultural" per poder programar legalment música en directe.

Aquest fet, juntament amb les exigències d'insonorització, accessibilitat, sortides d'emergència, etc., i la impossibilitat de rebre subvencions al no estar considerats equipaments culturals, ha provocat que en els últims temps hagin tancat molts locals de música en directe a Catalunya.

La legislació penalitza la música en directe. Posem un exemple: Un bar té música de CD's o fil musical. No passa res. Un dia decideix tenir un músic tocant la guitarra. A partir d'aquell

moment, a part de pagar un cànon superior a l'SGAE (tema aquest que mereixeria un manifest a part), ha d'insonoritzar el local, posar-hi sortides d'emergència, i tota una sèrie d'acondicionaments propis d'un estadi de macroconcerts de rock. A més a més, ha de demanar uns permisos que en la majoria de casos els ajuntaments no donen, perquè ja se sap que els bars musicals només porten problemes amb els veïns. Conseqüència: l'amo del local, si no és un amant apassionat de la música, renuncia i torna a la música enllaunada.

Aquesta situació està portant a la desaparició dels locals de música en directe de petit format.

En el cas de Badalona, segons ens ha informat el propi ajuntament, no es donen des de fa temps llicències per a bars musicals (excepte en zones apartades com polígons industrials). Tampoc existeix un permís específic per fer música esporàdicament en espais que no programen música habitualment.

A nivell legal, doncs, la música en directe no gaudeix de cap suport, sinó que -al contrari-, viu en una situació d'”a-legalitat” que n'impedeix el desenvolupament.

La música a Badalona: Demandes del col·lectiu musical

Com hem vist, les principals mancances en l'àmbit musical fan referència a equipaments, política cultural, legislació i recursos econòmics. Són aspectes, aquests, que concerneixen de forma directa a l'administració local.

És per això que reclamem que l'Ajuntament s'involucri i es comprometi amb la música i els músics de Badalona. Aquest compromís s'ha de concretar en una sèrie de mesures a curt termini:

1. **Sol·licitem la participació activa de l'Associació de Músics Professionals de Badalona com a assessors tècnics del departament de Cultura de l'Ajuntament.** Els músics som els qui millor coneixem les característiques i el funcionament del sector musical. Creiem que el Departament de Cultura ha de comptar amb l'opinió dels professionals de la música a l'hora de dissenyar la programació musical de la ciutat i de gestionar amb imaginació i eficàcia els recursos existents.
2. **El Departament de Cultura de l'Ajuntament ha d'esdevenir una veritable Oficina de Gestió Cultural dedicada a la promoció, difusió i coordinació de les iniciatives musicals d'entitats i particulars.** La gran quantitat de projectes musicals que hi ha a la ciutat necessita un gran suport a nivell de promoció i difusió per poder arribar al públic. També és necessari coordinar l'oferta musical per poder gaudir de la música tot l'any i en diferents indrets de la ciutat.
3. **Reclamem la reutilització i acondicionament del Teatre Principal com a Auditori.** Amb una inversió mínima el Teatre Principal pot esdevenir una excel·lent sala de concerts. Aquesta sala hauria de comptar amb un pressupost per impulsar una programació estable de música. Creiem que aquesta activitat musical és compatible amb els usos que actualment té el teatre.

4. **Una regulació legislativa (licències, permisos,...) de la música en directe, per tal d'afavorir-la.** El més positiu per a la cultura és que hi hagi iniciativa privada. S'ha d'ajudar els locals privats que programen música en directe, considerar-los equipaments culturals i protegir-los. Cal estudiar les normatives locals referents a les licències i permisos per a la música en directe, i modificar-les en benefici de la música, tenint en compte tant el dret al descans dels veïns com la creació de llocs de treball i la riquesa econòmica i social que suposa l'activitat cultural.
5. **Un augment del pressupost municipal destinat a la cultura, i concretament a la música.** En el pròxim pressupost municipal s'ha de corregir la tendència dels últims anys, en que s'ha reduït significativament el pressupost de cultura. La cultura no és una despesa, és una inversió en qualitat de vida i en qualitat de ciutat.

Conclusió

És un moment de canvis i transformació de la ciutat. És, per tant, el moment de plantejar-se les prioritats del projecte col·lectiu.

En una societat on sembla que només compti el benefici econòmic i el benestar material, cal no oblidar el què és essencial en la convivència cívica i democràtica: La formació de les persones en l'esperit crític, la sensibilitat, el respecte, l'empatia, la creativitat i la imaginació. L'art i la cultura, juntament amb l'educació, són peces fonamentals en l'establiment d'uns valors positius en l'individu, i des de l'acció política se'ls ha de potenciar si no volem anar cap a una societat deshumanitzada.

Des de l'Associació de Músics Professionals de Badalona reafirmem el nostre compromís amb la ciutat, i creiem que ha arribat l'hora que l'administració es comprometi també amb la cultura, per tal de contribuir a la qualitat de vida dels ciutadans de Badalona.

.....

Esperem que aquest document serveixi per donar a conèixer el gran patrimoni musical que té Badalona i que ens faci valorar, a tots plegats, aquesta riquesa de la ciutat.

Creiem les mesures que hem proposat per resoldre les mancances en l'àmbit musical són una bona eina per al desenvolupament i creixement de la música a la ciutat, i estem convençuts que l'Ajuntament sabrà reconèixer l'esperit constructiu i realista amb que estan plantejades i que sabrà respondre-hi.

Associació de Músics Professionals de Badalona

Aquest document ha estat redactat, debatut i aprovat pels membres de l'Associació de Músics Professionals de Badalona, reunits en assemblea el 9 de maig de 2005